

Vedtatt av representantskapet i Oslo SV, 13.09.22

Et inkluderende og mangfoldig akademia

Høyere utdanning er et middel for aktiv demokratisk deltakelse. Et rettferdig samfunn forutsetter derfor lik mulighet til utdanning for alle uavhengig bakgrunn, og det er kritisk at studentsammensetningen i utdanningsprogrammer gjenspeiler befolkningen som helhet. Dette er ikke tilfellet i dag. På tross av at innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i større grad enn befolkningen ellers tar høyere utdanning, er personer med innvandrerbakgrunn underrepresentert i en rekke utdanningsprogrammer. Mens studenter med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i medisinske og teknisk-naturvitenskapelige utdanningsprogrammer er de sterkt underrepresentert i utdanningsprogrammer som lærerutdanningene, psykologi, humaniora og arkitektur.

Den manglende representasjonen i studentsammensetningen får følger for samfunnsansvaret de ulike profesjonene besitter. Dette ser vi blant annet i psykologiprofesjonen. Før årets søknadsfrist til høyere utdanning kom ni psykologer og forskere med minoritetsbakgrunn med en sterk oppfordring til ungdom med minoritetsbakgrunn, og særlig menn, til å søke profesjonsutdanningen i psykologi. "Mangel på den flerkulturelle kompetansen som minoritetsstudenter besitter øker gapet i likeverdige psykisk helsetjenester i Norge, og det i en tid hvor behovet for hjelp har blitt større" skriver de, og peker på å at det er et underbruk av psykiske helsetjenester blant befolkningen med minoritetsbakgrunn.¹

Universiteter, høgskoler og forskningsinstitusjoner gjør i dag for lite i arbeidet for et mangfoldig og inkluderende akademia. Komiteen for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif-komiteen) har kartlagt arbeidet med likestilling og mangfold ved norske utdanningsinstitusjoner. I rapporten *Fra visjon til praksis fra 2021* kommer det frem at universiteter, høgskoler og forskningsinstitusjoner setter av lite ressurser til målrettet mangfoldsarbeid, mange institusjoner mangler sentrale handlingsplaner for etnisk mangfold og under halvparten av institusjonen har utvalg eller koordineringsgrupper som arbeider med etnisk mangfold. Ingen av respondentene ved universitetene vurderer arbeidet for etnisk mangfold som bra, og under halvparten av de spurte forskningsinstitusjonene og høyskolene vurderer eget arbeid for etnisk mangfold som bra.²

For å kunne innføre treffsikre mangfoldstiltak behøver institusjonene et kunnskapsgrunnlag om hva som virker. I dag er dette kunnskapsgrunnlaget for dårlig. Det er behov for bedre statistikk om representasjon ved ulike utdanningsprogrammer, kunnskap om hvordan det i praksis arbeides med mangfold ved ulike institusjoner, utfordringer ved dette arbeidet, og hvordan effekten er av ulike tiltak for økt etnisk mangfold.

¹ Chaudhry, Usman M., Omid V. Ebreahimi, Mehdi Farshabaf, Shoab Khan, Zemir Popovac, Thilip Thangarasa, Vali Ahmadzadeh, og Udesah Anda. 2022. *Kjære lillebror, vi trenger deg!* 14. april 2022. Hentet 16. mai 2022. <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/8Q8BdQ/kjaere-lillebror-vi-trenger-deg>.

² Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning. 2021. "Fra visjon til praksis. En surveyundersøkelse om likestillings- og mangfoldsarbeidet ved forskningsinstitutter, høyskoler og universiteter." https://kifinfo.no/sites/default/files/rapport_fra_visjon_til_praksis_les_april21_2.pdf

Oslo Sosialistiske Studenter og stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård stilte følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe: "Hvordan arbeider regjeringa med å øke andelen studenter med minoritetsbakgrunn i studieprogrammer der disse er underrepresentert, slik at mangfoldet i ulike studieprogrammer og institusjoner speiler mangfoldet ellers i samfunnet?" Borten Moe svarte at ansvaret for rekruttering i hovedsak ligger hos høgskolene og universitetene selv, og viste videre til Kif-komiteens arbeid.³ Men vi vet at universiteter, høgskoler og forskningsinstitusjoner selv gjør for lite. Vi vet at vage formuleringer i årlige tildelingsbrev ikke er nok. Vi vet at finansieringa mangler. Og vi vet at den manglende representasjonen får store konsekvenser for samfunnet vårt. Det er på tide at den øverste politiske ledelse er sitt ansvar bevisst og tar grep for å sikre en reell prioritering av arbeidet som står foran oss.

Mangfold og inkludering blir ikke til av seg selv. Utdanningsvalg går i arv, og manglende representasjon i studieprogrammer og yrker kan bidra til å øke terskelen for underrepresenterte grupper til å søke seg til yrkene. Arbeidet for et inkluderende og mangfoldig akademia må derfor prioriteres gjennom en bred og kraftfull tiltakspakke som treffer før, under og etter utdanning. Slik sikrer vi et rettferdig samfunn med lik mulighet til høyere utdanning.

Oslo SV vil arbeide for at studentsammensetningen i høyere utdanning speiler befolkningen som helhet, gjennom å:

- Pålegge høyere utdanningsinstitusjoner å utarbeide sentrale handlingsplaner for etnisk mangfold
- Sikre finansiering av tiltak for etnisk mangfold ved utdanningsinstitusjoner
- Styrke rådgivningstjenesten i videregående skole
- Tilrettelegge for økt samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner, videregående skoler og grunnskoler
- Kartlegge representasjon i utdanningsprogrammer
- Forbedre kunnskapsgrunnlaget om effekten av ulike mangfoldstiltak
- Forbedre kunnskapsgrunnlaget om forhold mellom etnisitet, kjønn, seksuell legning, sosial klasse, funksjonsevne og utdanningsvalg

³ Skriftlig spørsmål fra Freddy André Øvstegård (SV) til forsknings- og høyere utdanningsministeren. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=89204>.